

● Faktablad

Yrkessvenska är mer än ord

Yrkessvenska är en term som brukar användas i samband med språkträning som ska förbereda för arbetslivet. Då förknippas begreppet ofta med de facktermer som används i ett visst yrke. Men yrkessvenska är mer än så. På arbetsplatsen måste man kunna lyssna, tala, skriva och samarbeta – alltså utföra arbetsuppgifter som hör ihop med att kommunicera med andra. Alla dessa färdigheter tillsammans är yrkessvenska.

Yrket, språket och arbetsplatsen

För att kunna utföra sina arbetsuppgifter räcker det inte med att bara kunna yrkets fackspråk. I arbetet behöver vi också kommunicera med andra, till exempel kollegor, chefer, kunder, klienter, patienter, praktikanter och anhöriga – ofta både muntligt och skriftligt. För att den kommunikationen ska fungera behöver vi ha

- **Kunskap om talande:** Vem som *ska*, *får* och *kan* tala med vem, och om vad.
- **Kunskap om skrivande:** Vilka olika slags texter som förekommer på arbetsplatsen. Vad texterna har för olika syften. *När*, *till vem* och *hur* texterna ska skrivas.
- **Kunskap om läsande:** *Vem*, *hur*, *när* och *varför* man ska läsa arbetsplatsens olika texter.
- **Kunskap om normer och sociala koder:** Vilka normer och sociala koder som gäller på arbetsplatsen. Vilka sätt att uttrycka sig på som är lämpliga och önskvärda i olika sammanhang, och vilka som är olämpliga. Vad det är som gör att människor missförstår varandra, och vad man kan göra för att undvika missförstånd.

Vägar till bättre yrkessvenska

Det finns olika sätt att stärka yrkessvenskan på jobbet, till exempel genom utbildningar i yrkesspråket och språkstöd på arbetsplatsen. Innan ni fattar beslut om hur er arbetsplats/organisation ska arbeta för att stärka yrkessvenskan är det viktigt att vara medveten om följande:

- Att språkutbildningar som tar fasta på den faktiska språkanvändning som äger rum i yrkeslivet förmodligen är den snabbaste vägen till ett bättre yrkesspråk.
- Att språket framför allt befästs och tränas när det används i verkliga situationer, det vill säga i kontakt med kollegor på arbetsplatsen.



● Faktablad – Yrkessvenska är mer än ord

- Att en viktig väg till bättre yrkessvenska är att man har mentorer för nyanställda medarbetare på arbetsplatsen, särskilt för de som behöver utveckla sin svenska. Språkombud kan fylla den funktionen.
- Att det inte bara är den som behöver utveckla sin svenska som ska lära sig att kommunicera. Lika mycket måste chefer och kollegor dela ansvaret för att kommunikationen på arbetsplatsen fungerar. Med acceptans, förståelse och gemensamma mål går språkutvecklingen snabbare.

Läs vidare

- Faktablad – Medarbetarsamtal om språklig förmåga
- Faktablad – Sociala koder, arbetsmiljö och språkutveckling
- Faktablad – Utveckla skrivandet i jobbet

Underlag till Faktablad – Yrkessvenska är mer än ord
Aina Bigestans, universitetslektor, Stockholms universitet.

